

พัฒนาการของสถาบันอุดมศึกษา เอกชนในประเทศไทย

นางสาว อรทัย โพธิสุข

ศูนย์วิทยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2530

ISBN. 974-567-795-7

ลิ๊งสีทึบของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

012740

088550

11029465X

DEVELOPMENT OF PRIVATE HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS IN THAILAND

MISS ORATHAI PHOTHISUK

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Educational Administration

Graduate School

Chulalongkorn University

1987

หัวข้อวิทยานิพนธ์ **พัฒนาการของสถาบันอุดมศึกษา เอกชนในประเทศไทย**
 โดย **นางสาว อรทัย โพธิสุข**
 ภาควิชา **บริหารการศึกษา**
 อาจารย์ที่ปรึกษา **รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยร์ สินลารัตน์**
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรรัชัย ตันติเมธ

**บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต**

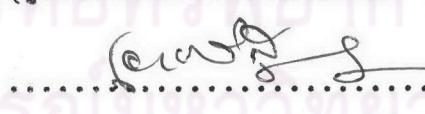

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชราภัย)

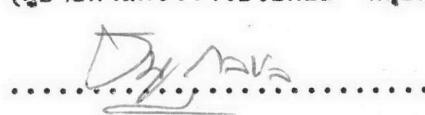
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.นิพนธ์ ไทยพาณิช)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยร์ สินลารัตน์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรรัชัย ตันติเมธ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เอกชัย กิจสุขพันธ์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.รุ่ง กลฉล)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ทั่วช้อวิทยานิพนธ์

พัฒนาการของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทย

ชื่อนิสิต

นางสาวอรทัย โพธิสุข

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร. ไพฑูรย์ สินลารัตน์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อณรชัย ตันติเมธ

ภาควิชา

บริหารการศึกษา

ปีการศึกษา

2529

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์จุดกำเนิดของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน
พัฒนาการของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในด้านต่าง ๆ ด้านคือ การจัดตั้ง หลักสูตรและ
การสอน การบริหารงาน ความรับผิดชอบของรัฐต่อการอุดมศึกษาเอกชน และบทบาทในการ
มีส่วนร่วมจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา พร้อมทั้งได้ทำการท่านายแนวโน้มในอนาคตของ
สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ระยะหลัง พ.ศ. 2528

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการวิจัยตามระเบียบวิธีวิจัยพรรณานิษัทศาสตร์
(descriptive historical research) และการสำรวจโดยการสัมภาษณ์

โดยศึกษาเรื่องพัฒนาการของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทย จากข้อมูล
ที่เป็นหลักฐานขั้นต้น และข้อมูลที่เป็นหลักฐานขั้นรองประกอบกัน โดยมีแหล่งค้นคว้าที่สำคัญคือ
หลักฐานแห่งชาติ และท้องทมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการ ห้องสมุด
กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวง
ศึกษาธิการ สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ กองสถาบันอุดมศึกษาเอกชน
ห้องสมุดท่วงมหาวิทยาลัย ห้องสมุดรัฐสภา สำนักงานเลขานุการรัฐสภา สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานเลขานุการ
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานเลขานุการ
คณบดี ห้องสมุดมหาวิทยาลัยต่าง ๆ และสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย
แล้วทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกบุคคลร่วมสมัย เกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาโดย
เอกชน นักวิชาการ นักการศึกษา สำนักงานปลัดทบวง ทบวงมหาวิทยาลัย เพื่อความสมบูรณ์
ของข้อมูล จากนั้นรวมรวมข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและการสัมภาษณ์ ท่า
การวิเคราะห์เพื่อท่านายแนวโน้ม และเรียนรู้เรียนเป็นวิทยานิพนธ์

ผลของการวิจัยพบว่า

1. จุดกำเนิดของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ถือกำเนิดขึ้นจากการขาดแคลนที่เรียนระดับอุดมศึกษาเอกชนชาวไทยเป็นผู้เรียกร้องขอร่วมจัดการศึกษาระดับดังกล่าว ในที่สุดรัฐอนุบัติให้เอกชนเข้ามีส่วนร่วมจัดการศึกษาได้ เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2508 โดยรัฐประกาศใช้พระราชบัญญัติ วิทยาลัยเอกชน พ.ศ.2512 ซึ่งเป็นกฎหมายอุดมศึกษาเอกชนฉบับแรกของประเทศไทย และเมื่อเอกชนจัดการศึกษาผ่านพันธะเริ่มต้น (พ.ศ.2513-2519) ปรากฏว่า มีการกิจเพื่อชื่นอย่างมากมาย พร้อมทั้งสภาพปัญหาต่าง ๆ ซึ่งเกี่ยวพันกับกฎหมาย ในที่สุดรัฐจึงปรับปรุงกฎหมายให้เอกชนสามารถร่วมรับภาระได้เท่าเทียมกับสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ โดยประกาศใช้กฎหมายฉบับใหม่ คือ พระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ.2522 อันเป็นกฎหมายที่ยังใช้อยู่ในปัจจุบัน

2. การจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

การจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เป็นไปตามนโยบายของรัฐ กฎหมายการศึกษาสำคัญเกี่ยวกับการจัดการศึกษาและการจัดตั้งมี 2 ฉบับ คือ พระราชบัญญัติวิทยาลัยเอกชน พ.ศ.2512 และพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ.2522 ซึ่งการได้รับอนุญาตจัดตั้งตามกฎหมายฉบับแรกนั้น เมื่อรัฐเห็นชอบต่อข้อกำหนดของวิทยาลัยเอกชน เอกชนก็สามารถรับใบอนุญาตจัดตั้งได้ แต่สำหรับพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ.2522 นั้น เอกชนจะต้องยื่นเสนอข้อกำหนด เพื่อขอรับความเห็นชอบ และจะต้องขออนุญาตเบ็ดเตล็ดในการสอนสาขาวิชา และการรับรองวิทยฐานะไปพร้อมกัน เมื่อได้รับอนุญาตจนครบขั้นตอนดังกล่าว จึงจะเบ็ดเตล็ดในการได้

ในช่วง 15 ปีการศึกษา ที่เอกชนขออนุญาตจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ทั้งสิ้น 32 ราย ได้รับอนุญาตจัดตั้ง 19 ราย ไม่ได้รับอนุญาต 6 ราย อยู่ในระหว่างดำเนินการ 7 ราย และเลิกกิจการ 1 ราย

สถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่ได้รับอนุญาตทั้งสิ้น 19 รายนั้น ปรากฏว่าเป็นวิทยาลัยเอกชน 15 ราย และเป็นมหาวิทยาลัย 4 ราย

3. หลักสูตรและการสอน

หลักสูตรและสาขาวิชาที่เปิดสอน ระยะแรก เป็นหลักสูตรระดับประกาศนียบัตร
ด้วยการเรียนร่องของเอกชนจะจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีโดยทันที ประกอบกับรัฐจัดตั้ง
มหาวิทยาลัยรามคำแหงขึ้น ทำให้รัฐต้องอนุญาตให้เอกชน จัดการศึกษาได้สูงสุดระดับปริญญาตรี
ทันที โดยรัฐได้วางมาตรการในการรับรองมาตรฐานการศึกษาไว้พร้อมโดยได้เริ่มรับรอง
มาตรฐานการศึกษาครั้งแรกในปีการศึกษา 2515

ในปี พ.ศ.2517 รัฐอนุญาตให้จัดตั้ง “คณะ” “ภาควิชา” หรือ “สาขาวิชา”
ขึ้นได้ในวิทยาลัยเอกชน

เมื่อได้มีการประกาศใช้กฎหมายฉบับใหม่ เอกชนสามารถจัดการศึกษาได้ถึงระดับปริญญาเอก เท่าเทียมกับสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ และในช่วงระยะเวลาเปลี่ยนแปลงสาขาวิชาที่รัฐเน้นอย่างชัดเจนในการให้เอกชนเปิดสอน คือ สาขาวิชาพยาบาล และในช่วงของแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาระยะที่ 5 (พ.ศ.2525-2529) รัฐไม่อนุญาตให้เอกชนจัดการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ตั้งแต่ปีการศึกษา 2532 เป็นต้นไป และสาขาวิชาที่เอกชนเปิดสอนมีแนวโน้มไปในทางเศรษฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี เป็นต้น

สำหรับนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นและเป็นนักศึกษาที่ถูงมากกว่านักศึกษาชาย ที่น่าสังเกตคือ อัตราการลาออกจากกลางศันนของนักศึกษา มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น

4. การบริหารงานความรับผิดชอบของรัฐต่อการอุดมศึกษา เอกชน และบทบาท
ในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา

การบริหารงานภายในของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จะเป็นไปตามหลักการ
การบริหารงานโดยองค์คparityบุคคล ส่วนองค์กรอื่น ๆ รัฐเปิดกว้างให้เอกชนเป็นผู้จัดได้อย่าง
อิสระ โดยความรับผิดชอบของรัฐจะเน้นในเรื่องของความยั่งยืน มาตรฐานการศึกษา และ
คุณภาพของบัณฑิต เป็นหลัก

สำหรับบทบาทในการมีส่วนร่วมจัดการ ศึกษา ระดับอุดมศึกษาของสถาบัน
อุดมศึกษาเอกชน ในระยะแรกและจนถึงปัจจุบันจะยังคงเน้นการกิจกรรมในเรื่องของการผลิต
บัณฑิต ซึ่งการกิจกรรมของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ได้มีการระบุไว้อย่างชัดเจนในกฎหมาย
ฉบับที่ 2 โดยสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจะต้องปฏิบัติให้สอดคล้องตรงกับลักษณะประเภท หรือ
ฐานะของตนเอง

๕. แนวโน้มของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ระยะหลัง พ.ศ.๒๕๒๘

พัฒนาการของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ในอนาคตที่สำคัญจะได้มีการแก้ไข กฎหมาย อิทธิราษฎร์ทั้งนี้เนื่องจากเอกชนประสบปัญหาต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก ซึ่งต้องได้รับ ความช่วยเหลือจากรัฐ โดยการแก้ไขกฎหมาย เน้นเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้เอกชนสามารถ ดำเนินงานได้ด้วยความคล่องตัว

นอกจากนี้ ในการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชน สิ่งที่ต้องคำนึงถึง คือความ พร้อมของเอกชน ผู้ขอจัดตั้งโดยเฉพาะในเรื่องของความมั่นคง มาตรฐานการศึกษา และ คุณภาพบัณฑิตโดยสาขาวิชาที่เปิดสอน นอกจากจะต้องสอดคล้องกับนโยบายการศึกษาของรัฐแล้ว ยังจะต้องสอดคล้องกับความพร้อมของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเอง และที่สำคัญคือ ความ สอดคล้องของตลาดแรงงาน

การบริหารงานภายใต้ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนยังคงเป็นไปตามหลักการ ของการบริหารงานโดยองค์คณบุคคล การบริหารบุคลากรโดยเฉพาะคณาจารย์ และการ บริหารการเงิน จะได้รับการล่งเสริมสนับสนุนช่วยเหลือจากรัฐมากขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องของ แหล่งเงินในการลงทุน

อย่างไรก็ตาม ความรับผิดชอบของรัฐต่อการอุดมศึกษาเอกชนยังคงเน้นใน เรื่องของความมั่นคง มาตรฐานการศึกษา และคุณภาพบัณฑิต

สำหรับบทบาทในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาในอนาคต ในเรื่อง ของการกิจกรรม จะมีแนวโน้มที่เอกชนจะเริ่มปฏิบัติในการกิจกรรม ตามอย่างค่อยเป็นค่อยไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความพร้อมของแต่ละสถานศึกษา เป็นหลักสำคัญ ส่วนบทบาทต่อการพัฒนาการ อุดมศึกษาของประเทศไทย นักศึกษาในส่วนภูมิภาคแล้ว ถ้าเอกชนมีความตั้งใจจริงในการจัด การศึกษา การพัฒนาการอุดมศึกษาเอกชน ให้ถึงชื่นมาตรฐานสากลย่อม เป็นสิ่งเป็นไปได้ ทั้งนี้ เนื่องจากการมีความคล่องตัวสูงของเอกชนนั้นเอง

Thesis Title	Development of Private Higher Education Institutions in Thailand
Name	Miss Orathai Phothisuk
Thesis Advisor	Associate Professor Paitoon Sinlarat, Ph.D. Assistant Professor Amornchai Tantimedh, Ph.D.
Department	Educational Administration
Academic Year	1986

ABSTRACT

The purpose of this research was to study and analyze the origin and the development of private higher education institutions in Thailand in five aspects: the establishment, curriculum and teaching, administration, government responsibilities in private higher education, and the role of private sector in higher education. In addition, the trend of private higher education institutions was predicted.

Research method employed in this study was descriptive historical research. It included studying and analyzing various documents from primary and secondary sources such as The National Library, The National Archives, Ministry of Education, Ministry of University Affairs, and etc. Interviewing those who concerned with private higher education was also adopted.

Findings:

1. The Origin of Private Higher Education Institutions

Private higher education institutions came into existence as a result of the public need for more opportunities in higher learning.

The Thai private sector, then, called for the right to participate in providing this level of education. After a careful consideration, the government announced its decision to allow the private sector to establish and operate institutions of higher education on June 15, 1965. The first legislation to govern such involvement was The Private College Act of 1969. Not until the end of the experimental period (1970-1976) had the private sector realized its ever-increasing responsibilities and legal problems. As a result, the Private College Act of 1969 was abolished and replaced by The Private Institutions of Higher Education Act of 1979. This new legislation, which is still in use, was intended to upgrade the law and to accommodate such private institutions whose administration and responsibilities are similar to those of state universities.

2. Guidelines for the Establishment

According to The Private College Act of 1969, the private sector would have to meet certain standards set forth by the National Education Council before a license to establish and operate private institutions can be obtained. Later, in addition to meeting those standards, The Private Institutions of Higher Education Act of 1979 further requires an approval of the proposed fields of study and accreditation simultaneously before any private institutions can be licensed. Within fifteen academic years, the followings are interesting and noteworthy statistics. Of all thirty-two proposal to establish private institutions, nineteen were approved, six disapproved, seven undecided, and one disinvested. Also, four out of the approved nineteen acquired university status while the rest had college status.

3. Curriculum and Teaching

At first, private institutions only qualified to award an associate degree. Because of the private sector's demand to be able to award Bachelor Degree and the fact that Ramkhamhaeng University, Thailand's first open university, came into existence, the government agreed to the establishment of private institutions at undergraduate level. Such establishment would, of course, be under a close supervision in order to guarantee the standards of education and increase the public confidence and acceptance. When a new legislation was in effect, it allowed private institutions to award up to Doctoral Degree. And, from 1989 onwards, private institutions of higher education are forbidden to provide vocational education so as to conform with the Fifth Plan of Higher Education Development. In addition, private institutions are inclined to offer studies in Agriculture, Science, and Technology, with an emphasis mainly on Nursing. While the number of enrollments are expected to increase, the retention rate tends to decrease. Also, female students will outnumber male students.

4. Administration, Government responsibilities in Private Higher Education, and The Role of Private Sector in Higher Education

The administration of private institutions requires an executive board composed of business experts and scholars and representatives from the Ministry of University Affairs. However, whereas the government emphasizes the issues of stability, standards of education, and the quality of the graduates, less emphasis is placed on the internal structure of the institutions.

The role of private institutions in promoting the country higher education, in the past as well as present, is clearly defined in regard to the teaching-learning process and graduate production. In particular, the second legislation dictates that private institutions must operate and maintain their status in accordance with the charter.

5. Trends for the Development after 1985

Future development of private higher education institutions will include a revision of the governing legislation enabling them to operate with much greater efficiency. Furthermore, the establishment of new private institutions will depend greatly on the private sector's readiness in regard to stability, educational standards and the quality of the graduates. Also, fields of study must be in line with the National Education Policies and the needs of labor market.

Insofar as administration is concerned, no radical changes are foreseen. Nevertheless, assistance and support from the government will be increased through administrative and academic activities, training of instructors and loans.

In conclusion, during the past decade the private sector has proven that it has the knowledge and the ability to provide education at the highest levels. Future development lies within the private sector's commitment to academic excellence and continuing government assistance and support. As a result, private higher education will form a vital part toward the attainment of international standards of the country higher education.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความเห็นความสำคัญ ความเข้าใจ ความอนุเคราะห์ และการให้กำลังใจอย่างสัมมา เสมอของรองศาสตราจารย์ ดร.ไชรย์ สินลารัตน์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรชัย ตันติเมธ อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา ของท่านทั้งสองเป็นอย่างยิ่ง จึงขอรับอนุพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ลำดับนี้ ผู้วิจัยขอรับอนุพระคุณท่านอาจารย์ และผู้ทรงคุณวุฒิทุก ๆ ท่าน ในความ เมตตาสละเวลาให้ผู้วิจัยมีโอกาสได้เข้าเรียนสัมภาษณ์ อันนำมาซึ่งประโยชน์ของรายละเอียด และข้อเท็จจริงของข้อมูลอย่างหาที่เบริญมิได้ ท่านเหล่านี้ได้แก่ ท่านศาสตราจารย์ น.ล.ปีน นาลาภูล ท่านศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ พ นคร ท่านอาจารย์ยั่ง เยาว์ กัญจนารี ท่านศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร ศรีสอ้าน ท่านศาสตราจารย์ปัจจัย บุนนาค ท่านอาจารย์สุทธิชัย เลียงชเยศ ท่านอาจารย์ไสว สุทธิพิทักษ์ ท่านอาจารย์อัชทอง วิริยะนฤกุล ท่านอาจารย์นิยม วราจันน์ ท่านอาจารย์ฤทธิ์ ฉรีรัตน์ ท่านอาจารย์ก่อจาร พรหมะวน ท่านอาจารย์พอดุ สุวรรณพัค และท่านอาจารย์ถวิล สิทธิพงษ์

ขอรับอนุพระคุณท่านอาจารย์เบนซ์ บริสุทธิ์ ท่านอาจารย์สุวรรณ และท่านอาจารย์ คงกุมล จันทร์สม ผู้ซึ่งทำให้ผู้วิจัยคระหนักในคุณค่าของวิชาการ เป็นอย่างยิ่ง อันทำให้เกิด กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์อย่างไม่ท้อถอย

สำหรับความอาثارท่วงทัย เอ้าใจใส่ ให้กำลังใจ ความเอื้อเพื่อ และช่วยเหลือ ของคณาจารย์ภาควิชาบริหารการศึกษา และพี่ ๆ ร่วมชั้นเรียน ผู้วิจัยเต็มใจรับ และขอระลึก ไว้ด้วยความรู้สึกซาบซึ้งและประทับใจ เป็นที่สุด

ขอรับอนุพระคุณท่านเจ้าหน้าที่ของทุก ๆ หน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือ อำนวย ความสะดวก และให้คำแนะนำ เป็นอย่างดี ตลอดระยะเวลาที่เข้ามาทำการค้นคว้า ผู้วิจัยถือว่า เป็นเรื่องของน้ำใจและไม่ตรึงตัว ที่นิอาจจะลืมได้ รวมทั้งบรรดาผู้มีพระคุณท่านอื่น ๆ อีกเป็น จำนวนมาก

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้พิมพ์ทุก ๆ ท่าน ที่ตั้งใจช่วยเหลืออย่างจริงจัง เพื่อให้งานของ
ผู้วิจัยเสร็จและเรียบร้อย

ท้ายสุด ความเข้าใจ กำลังใจ และความอบอุ่น ที่ผู้วิจัยได้รับตลอดเวลาจากสมาชิก
ทุกคนในครอบครัว "โพธิสุข" ของผู้วิจัย เป็นสิ่งที่ผู้วิจัยจะสำนึกรู้ตลอดไป

อรทัย โพธิสุข

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ช
กิตติกรรมประกาศ	ภ
สารบัญตาราง	ด
สารบัญแผนภูมิ	ป
บทที่	
1 บทนำ	1 -
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	4
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
วิธีดำเนินการวิจัย	33
การเสนอข้อมูล	34
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย	35
2 จุดกำเนิดของสถาบันอุดมศึกษา เอกชนในประเทศไทย (พ.ศ.2508)	36
การอุดมศึกษาไทยก่อนการอนุมัติให้เอกชนเข้าตั้งสถานศึกษาระดับ	
อุดมศึกษาในปี พ.ศ.2508	36
เอกชนกับการศึกษาไทยก่อนการอนุมัติให้เอกชนเข้าตั้งสถานศึกษาระดับ	
อุดมศึกษาในปี พ.ศ.2508	71
จุดกำเนิดของสถาบันอุดมศึกษา เอกชนในประเทศไทย (พ.ศ.2508) ..	89
สรุปและวิเคราะห์	121
3 สถาบันอุดมศึกษา: การเริ่มต้น (พ.ศ.2508-2519)	130
พระราชบัญญัติวิทยาลัยเอกชน พ.ศ.2512: กฎหมายการจัดการศึกษา	
ระดับอุดมศึกษาโดยเอกชนฉบับแรกของประเทศไทย (พ.ศ.2512) ...	131

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า	
	สารบัญ (ต่อ)	
	การศึกษาระดับอุดมศึกษาโดย เอกชนก่อนการประกาศใช้พระราชบัญญัติ วิทยาลัยเอกชน พ.ศ.2512 (พ.ศ.2508-2512)	143
	สถาบันอุดมศึกษาเอกชน: ระยะเรียนดัน (พ.ศ.2513-2519)	149
	การจัดตั้งวิทยาลัย เอกชน.....	150
	หลักสูตรและ การสอน.....	167
	การบริหารงาน.....	205
	ความรับผิดชอบของรัฐต่อการอุดมศึกษา เอกชน	248
	บทบาทในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา	270
	สรุปและวิเคราะห์.....	277
4	สถาบันอุดมศึกษาเอกชน: การเปลี่ยนแปลง (พ.ศ.2520-2524)	285
	การปรับปรุงแนวความคิด เกี่ยวกับการอนุญาตให้ เอกชนมีส่วนร่วมจัดการ ศึกษาระดับอุดมศึกษา	285
	สถาบันอุดมศึกษาเอกชน: ระยะเปลี่ยนแปลง (พ.ศ.2520-2524)	297
	การจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษา เอกชน.....	297
	หลักสูตรและ การสอน.....	305
	การบริหารงาน.....	328
	ความรับผิดชอบของรัฐต่อการอุดมศึกษา เอกชน	364
	บทบาทในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา	372
	สรุปและวิเคราะห์.....	377
5	สถาบันอุดมศึกษาเอกชน: สภาพปัจจุบัน (พ.ศ.2525-2528)	385
	สถาบันอุดมศึกษาเอกชน: สภาพปัจจุบัน (พ.ศ.2525-2528)	385
	การจัดตั้งและการ เปลี่ยนประ เกทสถาบันอุดมศึกษา เอกชน	386
	หลักสูตรและ การสอน.....	402
	การบริหารงาน.....	418
	ความรับผิดชอบของรัฐต่อการอุดมศึกษา เอกชน	436
	บทบาทในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา	438

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
	แนวโน้มของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ระยะหลัง พ.ศ. 2528	441
	สรุปและวิเคราะห์	443
๖	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	451
	สรุปผลการวิจัย	451
	อภิปรายผล	457
	ข้อเสนอแนะ	458
	บรรณานุกรม	459
	ภาคผนวก	490
	ประวัติผู้เขียน	598

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 คณะและสาขาวิชาที่เปิดสอนในวิทยาลัย เอกชน ระหว่างปีการศึกษา ^{2513-2519.....}	193
2 ข้อมูลรวมนักศึกษาทุกระดับจำนวนตาม เพศของวิทยาลัย เอกชนระหว่างปีการศึกษา 2513-2519.....	197
3 อัตราการเพิ่มของจำนวนนักศึกษาในวิทยาลัย เอกชนระหว่างปีการศึกษา ^{2513-2519.....}	198
4 จำนวนนักศึกษาทุกระดับของวิทยาลัย เอกชนจำนวนตาม เพศระหว่างปีการศึกษา 2513-2519.....	199
5 จำนวนนักศึกษาเข้าใหม่ระหว่างปีการศึกษา 2518-2519.....	200
6 ร้อยละของจำนวนนักศึกษาที่ออกกลางคัน จำนวนตามวิทยาลัย เอกชน และชั้นปี-ปีการศึกษา 2518.....	201
7 ร้อยละของจำนวนนักศึกษาที่ออกกลางคัน จำนวนตามวิทยาลัย เอกชน และชั้นปี-ปีการศึกษา 2519.....	202
8 จำนวนผู้สอนประจำ-พิเศษ แยกตามวุฒิปริญญาตรี โท เอก ปีพ.ศ.2513...	218
9 จำนวนผู้สอนประจำ-พิเศษ แยกตามวุฒิปริญญาตรี โท เอก ปีพ.ศ.2514...	219
10 จำนวนผู้สอนประจำ-พิเศษ แยกตามวุฒิปริญญาตรี โท เอก ปีพ.ศ.2515...	220
11 จำนวนผู้สอนประจำ-พิเศษ แยกตามวุฒิปริญญาตรี โท เอก ปีพ.ศ.2516...	221
12 จำนวนผู้สอนประจำ-พิเศษ แยกตามวุฒิปริญญาตรี โท เอก ปีพ.ศ.2517...	222
13 จำนวนผู้สอนประจำ-พิเศษ แยกตามวุฒิปริญญาตรี โท เอก ปีพ.ศ.2518...	223
14 จำนวนผู้สอนประจำ-พิเศษ แยกตามวุฒิปริญญาตรี โท เอก ปีพ.ศ.2519...	224
15 จำนวนผู้สอนประจำ จำนวนตามวุฒิ และสัดส่วนตามระดับวุฒิของผู้สอน และอัตราส่วนผู้สอนต่อนักศึกษา ปีการศึกษา 2513.....	225
16 จำนวนผู้สอนประจำ จำนวนตามวุฒิ และสัดส่วนตามระดับวุฒิของผู้สอน และอัตราส่วนผู้สอนต่อนักศึกษา ปีการศึกษา 2514.....	226
17 จำนวนผู้สอนประจำ จำนวนตามวุฒิ และสัดส่วนตามระดับวุฒิของผู้สอน และอัตราส่วนผู้สอนต่อนักศึกษา ปีการศึกษา 2515.....	227

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่

หน้า

18	จำนวนผู้สอนประจำ จำแนกตามวุฒิและสัดส่วนตามระดับวุฒิของผู้สอน และอัตราส่วนผู้สอนต่อนักศึกษา ปีการศึกษา 2516.....	228
19	จำนวนผู้สอนประจำ จำแนกตามวุฒิและสัดส่วนตามระดับวุฒิของผู้สอน และอัตราส่วนผู้สอนต่อนักศึกษา ปีการศึกษา 2517.....	229
20	จำนวนผู้สอนประจำ จำแนกตามวุฒิและสัดส่วนตามระดับวุฒิของผู้สอน และอัตราส่วนผู้สอนต่อนักศึกษา ปีการศึกษา 2518.....	230
21	จำนวนผู้สอนประจำ จำแนกตามวุฒิและสัดส่วนตามระดับวุฒิของผู้สอน และอัตราส่วนผู้สอนต่อนักศึกษา ปีการศึกษา 2519.....	231
22	แสดงยอดรวมผู้สอนประจำ นักศึกษา และอัตราส่วนระหว่างผู้สอนประจำ ต่อนักศึกษา.....	232
23	แสดงยอดรวมผู้สอนประจำและผู้สอนพิเศษ นักศึกษา และอัตราส่วน ระหว่างผู้สอนประจำและผู้สอนพิเศษต่อนักศึกษา.....	233
24	ค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาเฉลี่ยรายหัวต่อปีในสถาบันอุดมศึกษา เอกชน ปีการศึกษา 2513.....	241
25	ค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาเฉลี่ยรายหัวต่อปีในสถาบันอุดมศึกษา เอกชน ปีการศึกษา 2514.....	242
26	ค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาเฉลี่ยรายหัวต่อปีในสถาบันอุดมศึกษา เอกชน ปีการศึกษา 2515.....	243
27	ค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาเฉลี่ยรายหัวต่อปีในสถาบันอุดมศึกษา เอกชน ปีการศึกษา 2516.....	244
28	ค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาเฉลี่ยรายหัวต่อปีในสถาบันอุดมศึกษา เอกชน ปีการศึกษา 2517.....	245
29	ค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาเฉลี่ยรายหัวต่อปีในสถาบันอุดมศึกษา เอกชน ปีการศึกษา 2518.....	246
30	ค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาเฉลี่ยรายหัวต่อปีในสถาบันอุดมศึกษา เอกชน ปีการศึกษา 2519.....	247

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
31	จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัย เอกชนระหว่างปีการศึกษา 2516-2519 จำแนกตามสาขาวิชาและภูมิ.....	272
32	จำนวนบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษา เอกชนที่มีงานทำและที่ว่างงาน.....	273
33	ร้อยละของบัณฑิตสถาบันอุดมศึกษา เอกชนที่ว่างงาน จำแนกตามสาขาวิชา ของญี่เนสโก.....	273
34	ร้อยละของบัณฑิตที่ทำงานแล้ว จำแนกตามประเภทของหน่วยงาน และสถาบัน รุ่นปีการศึกษา 2517-2523/2524 (เอกชน).....	274
35	คณะและสาขาวิชาที่เปิดสอนในสถาบันอุดมศึกษา เอกชนระหว่างปีการศึกษา 2520-2524.....	314
36	ยอดรวมนักศึกษาทุกระดับ จำแนกตามเพศของสถาบันอุดมศึกษา เอกชน ระหว่างปีการศึกษา 2520-2524.....	316
37	อัตราการเพิ่มของจำนวนนักศึกษาในวิทยาลัย เอกชนระหว่างปีการศึกษา 2520-2524.....	317
38	จำนวนนักศึกษาทุกระดับของสถาบันอุดมศึกษา เอกชนจำแนกตามเพศ ระหว่าง ปีการศึกษา 2520-2524.....	318
39	จำนวนนักศึกษาเข้าใหม่ จำแนกตามเพศ และระดับการศึกษาของสถาบัน อุดมศึกษา เอกชนระหว่างปีการศึกษา 2520-2524.....	319
40	แสดงร้อยละของจำนวนนักศึกษาที่อกระหว่างปี จำแนกตามรายวิทยาลัย ชั้นปี-ปีการศึกษา 2520.....	320
41	จำนวนนักศึกษาในวิทยาลัย เอกชนที่อกระหว่างปี จำแนกตามชั้นปีและเพศ ปีการศึกษา 2521.....	321
42	จำนวนนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เอกชนที่พ้นสภาพระหว่างปี จำแนก ตามชั้นปี และ เพศ ปีการศึกษา 2522.....	322
43	จำนวนนักศึกษาทั้งหมดในสถาบันอุดมศึกษา เอกชนที่ลาออกจากระหว่างปี จำแนกตามชั้นและเพศ คิดเป็นร้อยละ ปีการศึกษา 2523.....	323

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
44 จำนวนนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เอกชนที่พัฒนาภาระท่วงปี จำแนก ตามชั้นปี และเพศ ปีการศึกษา 2524.....	324
45 จำนวนผู้สอนประจำ-พิเศษ แยกตามวุฒิปริญญาตรี ไทย เอก ปีพ.ศ.2520.....	338
46 จำนวนผู้สอนประจำ-พิเศษ แยกตามวุฒิปริญญาตรี ไทย เอก ปีพ.ศ.2521.....	339
47 จำนวนผู้สอนประจำ-พิเศษ แยกตามวุฒิปริญญาตรี ไทย เอก ปีพ.ศ.2522.....	340
48 จำนวนผู้สอนประจำ-พิเศษ แยกตามวุฒิปริญญาตรี ไทย เอก ปีพ.ศ.2523.....	341
49 จำนวนผู้สอนประจำ-พิเศษ แยกตามวุฒิปริญญาตรี ไทย เอก ปีพ.ศ.2524.....	342
50 แสดงจำนวนผู้สอนประจำ จำแนกตามวุฒิ สัดส่วนวุฒิ และอัตราส่วนผู้สอนต่อนักศึกษา ปีการศึกษา 2520.....	343
51 แสดงจำนวนผู้สอนประจำและพิเศษ จำแนกตามวุฒิ สัดส่วนวุฒิ และอัตราส่วน ผู้สอนต่อนักศึกษา ปีการศึกษา 2520.....	344
52 จำนวนอาจารย์ประจำในวิทยาลัยเอกชน จำแนกตามวุฒิ สัดส่วนวุฒิ และ อัตราส่วนต่อนักศึกษา ปีการศึกษา 2521.....	345
53 จำนวนอาจารย์ประจำและอาจารย์พิเศษในวิทยาลัยเอกชน จำแนกตามวุฒิ และอัตราส่วนต่อนักศึกษา ปีการศึกษา 2521.....	346
54 จำนวนอาจารย์ประจำในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จำแนกตามวุฒิ สัดส่วนวุฒิ และอัตราส่วนต่อนักศึกษา ปีการศึกษา 2522.....	347
55 จำนวนอาจารย์ประจำและอาจารย์พิเศษในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จำแนก ตามวุฒิ สัดส่วนวุฒิและอัตราส่วนต่อนักเรียน ปีการศึกษา 2522.....	348
56 จำนวนอาจารย์ประจำในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จำแนกตามวุฒิ สัดส่วนวุฒิ และอัตราส่วนต่อนักศึกษา ปีการศึกษา 2523.....	349
57 จำนวนอาจารย์ประจำและอาจารย์พิเศษในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จำแนก ตามวุฒิ สัดส่วนวุฒิและอัตราส่วนต่อนักศึกษา ปีการศึกษา 2523.....	350
58 จำนวนอาจารย์ประจำในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จำแนกตามวุฒิ สัดส่วนวุฒิ และอัตราส่วนต่อนักศึกษา ปีการศึกษา 2524.....	351

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
59	จำนวนอาจารย์ประจำและอาจารย์พิเศษในสถาบันอุดมศึกษา เอกชน จำแนก ตามวุฒิ สังส่วนภูมิ และอัตราส่วนต่อเน้นก้าวหน้า ปีการศึกษา 2524.....	352
60	เปรียบเทียบจำนวนอาจารย์ประจำและนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชน และ อัตราส่วนต่อเน้นก้าวหน้า ตลอดแผนพัฒนาการศึกษาฯ ระยะที่ 4 (พ.ศ.2520-2524). .	353
61	เปรียบเทียบจำนวนอาจารย์ประจำและอาจารย์พิเศษ และนักศึกษาสถาบัน อุดมศึกษาเอกชน และอัตราส่วนต่อเน้นก้าวหน้าตลอดแผนพัฒนาการศึกษาฯ ระยะที่ 4 (พ.ศ.2520-2524).....	354
62	ค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาเฉลี่ยรายหัวต่อปี จำแนกตามสถาบัน ปีการศึกษา 2520.....	359
63	ค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาเฉลี่ยรายหัวต่อปี ในวิทยาลัยเอกชน ปีการศึกษา 2521.....	360
64	ค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาเฉลี่ยรายหัวต่อปี ในสถาบันอุดมศึกษา เอกชน ปีการศึกษา 2522.....	361
65	ค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาเฉลี่ยรายหัวต่อปี ในสถาบันอุดมศึกษา เอกชน ปีการศึกษา 2523.....	362
66	ค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาเฉลี่ยรายหัวต่อปี ในสถาบันอุดมศึกษา เอกชน ปีการศึกษา 2524.....	363
67	จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษา เอกชนระหว่างปีการศึกษา 2520-2524 จำแนกตามสาขาวิชา และวุฒิ.....	376
68	คณะและสาขาวิชาที่เปิดสอนในสถาบันอุดมศึกษา เอกชนระหว่างปีการศึกษา 2525-2527	408
69	ยอดรวมนักศึกษาทุกระดับ จำแนกตามเพศของสถาบันอุดมศึกษา เอกชน ระหว่าง ปีการศึกษา 2525-2527.....	411
70	อัตราการเพิ่มของจำนวนนักศึกษาในวิทยาลัย เอกชนระหว่างปีการศึกษา 2525-2527	412

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
71 จำนวนนักศึกษาทุกระดับของสถาบันอุดมศึกษา เอกชน จำแนกตาม เพศ ระหว่างปีการศึกษา 2525-2527.....	413
72 จำนวนนักศึกษาเข้าใหม่ จำแนกตาม เพศ และระดับการศึกษาของสถาบัน อุดมศึกษาเอกชนระหว่างปีการศึกษา 2525-2527.....	414
73 แสดงร้อยละจำนวนนักศึกษาที่ลาออก จำแนกตามสถานศึกษา ชั้นปี-ปีการศึกษา 2525.....	415
74 แสดงร้อยละจำนวนนักศึกษาที่ลาออก จำแนกตามสถานศึกษา ชั้นปี-ปีการศึกษา 2526.....	416
75 แสดงร้อยละจำนวนนักศึกษาที่ลาออก จำแนกตามสถานศึกษา ชั้นปี-ปีการศึกษา 2527.....	417
76 จำนวนผู้สอนประจำ-พิเศษ แยกตามวุฒิ ปริญญาตรี ไทย เอก ปีพ.ศ.2525.....	421
77 จำนวนผู้สอนประจำ-พิเศษ แยกตามวุฒิ ปริญญาตรี ไทย เอก ปีพ.ศ.2526.....	422
78 จำนวนผู้สอนประจำ-พิเศษ แยกตามวุฒิ ปริญญาตรี ไทย เอก ปีพ.ศ.2527.....	423
79 จำนวนอาจารย์ประจำในสถาบันอุดมศึกษา เอกชน จำแนกตามวุฒิ สัดส่วนวุฒิ และอัตราส่วนต่อนักศึกษา ปีการศึกษา 2525.....	424
80 จำนวนอาจารย์ประจำและอาจารย์พิเศษในสถาบันอุดมศึกษา เอกชน จำแนก ตามวุฒิ สัดส่วนวุฒิ และอัตราส่วนต่อนักศึกษา ปีการศึกษา 2525.....	425
81 จำนวนอาจารย์ประจำในสถาบันอุดมศึกษา เอกชน จำแนกตามวุฒิ สัดส่วนวุฒิ และอัตราส่วนต่อนักศึกษา ปีการศึกษา 2526.....	426
82 จำนวนอาจารย์ประจำและอาจารย์พิเศษในสถาบันอุดมศึกษา เอกชน จำแนก ตามวุฒิ สัดส่วนวุฒิ และอัตราส่วนต่อนักศึกษา ปีการศึกษา 2526.....	427
83 จำนวนอาจารย์ประจำในสถาบันอุดมศึกษา เอกชน จำแนกตามวุฒิ สัดส่วนวุฒิ และอัตราส่วนต่อนักศึกษา ปีการศึกษา 2527.....	428
84 จำนวนอาจารย์ประจำและอาจารย์พิเศษในสถาบันอุดมศึกษา เอกชน จำแนก ตามวุฒิ สัดส่วนวุฒิ และอัตราส่วนต่อนักศึกษา ปีการศึกษา 2527.....	429

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
85	ค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษา เฉลี่ยรายหัวต่อปีในสถาบันอุดมศึกษา เอกชน ปีการศึกษา 2525.....	433
86	ค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษา เฉลี่ยรายหัวต่อปีในสถาบันอุดมศึกษา เอกชน ปีการศึกษา 2526.....	434
87	ค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษา เฉลี่ยรายหัวต่อปีในสถาบันอุดมศึกษา เอกชน ปีการศึกษา 2527.....	435
88	จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษา เอกชนระหว่างปีการศึกษา 2525-2527 จำแนกตามสาขาวิชาและุปชี.....	440

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1 การแบ่งสายงาน "หน่วยงานวิทยาลัย เอกชน" สำนักงานปลัดทบวง มหาวิทยาลัยของรัฐ.....	251
2 แสดงสายงานในการดำเนินเรื่องวิทยาลัย เอกชน.....	256
3 การแบ่งส่วนราชการของทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ.....	260
4 แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ระหว่างวิทยาลัย เอกชนกับทบวงมหาวิทยาลัย....	368

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย